

כ"ד תשרי תש"פ
23 אוקטובר 2019
סימוכין: 204166

פרוטוקול ועדת איכות הסביבה מס' 4
מתאריך 22/10/19

- משתתפים: רונן פרידמן-יו"ר הועדה, עופר גומבינר-מנהל אגף איכה"ס, רוני קידנרמן – רכז פרויקטים, אלעד בן שושן – יער מאכל, ניתאי זכריה – מנהל גוש יערות בן שמן ופארק קנדה-קק"ל סוזי בר, ליאורה מדר-שפירו, יובל גדרון, אייל רבונה, אריאל קרפיבקה אבי שיטרית, אהרון נוה, מיכל-טוכלר-אהרוני, שיר אקשטיין, בן פרץ, ד"ר אמנון דודיוף, חיים לשם, חנהליה מאירי, דינה דגון, רחל גבאי
- רונן: מברך את המשתתפים ומודה לאלעד בן שושן מיער המאכל וניתאי זכריה מקק"ל על הסקירה של כל אחד שיעלה בתחמו.
- רונן: **עדכונים:**
- איימפריאל- מטווח – תכנית קיימת, תב"ע מאושרת. אושר תקציב גדול למקום, המטרה להקים אמפיתיאטרון לאירועי הישוב ולהשכיר את המקום למקור הכנסה.
  - חיים: בתקווה לראות את התכנית ולקבל הסבר ממהנדס המועצה, על התכנון, שמירת הסביבה ומהיבט השימור, צריך להכניס לוועדת שימור אתרים.
  - רונן: שביל ישראל – הקטע שמתחבר לשוהם, המועצה תיתן שירותי קמפינג, צימרים קטנים בין 8-12, מקלחות ועוד.
  - סוזי: היכן יחנו?
  - רונן: בתכנית נכללה גם חניה.
  - גשר 444 – התקציב אושר
  - **שנת 2020 תוכרז כשנת איכה"ס/קיימות** – מבקש מחברי הועדה להעלות רעיונות למיזמים לשנת הקיימות ו"סלוגן" לשנה זו.
  - סוזי: מציעה לקחת את הרעיונות המתאימים שהתקבלו משיתוף הציבור שנעשה על יער שוהם.
  - רונן: הרעיונות שהועלו בשיתוף הציבור התייחסו למיזמים ביער שוהם. אנחנו מבקשים רעיונות גם לתוך היישוב.

יער מאכל "וואדי כרמל" – אלעד בן שושן

יער מאכל קהילתי הוא פלטפורמה לפיתוח קהילה וסביבה בתוך מכלול ירוק של עיר וסביבתה הוא חיוני לאיכות חיי התושבים, בעל תרומה חברתית סביבתית וכלכלית מרובה לקהילה ולרשות המקומית.

זהו מרחב בילוי נגיש וחינם לכל חיבור לטבע למורשת, לקהילה ולמקום. זהו מרחב המהווה חלק מהבית שלי-שלנו.

יער המאכל הוא מסע של שותפות מלאה עם תושבי הקהילה והרשות המקומית, ביצירת חזון ארוך טווח, עיצוב השימושים, בתכנון והקמה, בארגון פעילות קהילתית ובתחזוקה. ההקמה בשיתוף מערכת החינוך, יוקמו כיפות גיאודזיות שתשמנה ככיתות לימוד חוץ.

החברה ליערות מאכל:

- מובילים תהליכים לפיתוח קהילה באמצעות פלטפורמת יערות המאכל.
- מתמחים באדריכלות מערכות אקולוגיות בשיטת **ecoMIMICRY**
- תכנון והקמת יערות מאכל
- הקמנו את יער המאכל הראשון בישראל המהווה מו"פ ומרכז הכשרה
- פועלים ליצירת תקן ארצי להטמעת יערות מאכל במרחב הציבורי

חזון שלנו:

יער, כמקום פיזי ורגשי, יהפוך לחלק מהתרבות הישראלית המקומית ולמרכיב משמעותי בתחושת השייכות והבית של קהילה ותושבים, למקום בו הם חיים ולטבע הסובב אותנו. ככזה, יכנס היער ללבבות ולרחובות, יהפוך חלק בלתי נפרד מהעיר, ויהווה נכס תרבותי, קהילתי וכלכלי עבור העיר ובעלי עניין מקומיים."

עופר : לוח זמנים, קיווינו שיהיה עוד השנה, יכנס בשנה הבאה 2020. פתוח לקהל ולמוסדות חינוך.

הרעיון של הדבר הזה, שיתוף של הקהילה, לשתילה הגן מונגש, ופתוח (לא תחום)

בשלב ראשון נפתח 4 דונם (במידה וייקלט), בהמשך עוד 9 דונם לשביל המזרחי. המועצה תתחזק את הגן.

סוזי : בשל תלונות תושבים בעבר על לכלוך עטלפים – האם נלקח בחשבון נטיעת עצים שאינם מושכים עטלפים?

עופר : כרגע זו תכנית כוללת. כשנגיע לתכנון המפורט נושא מיני העצים ילקח בחשבון.

סוזי : מה הלוי"ז של התכנית והאם ייכנס לתקציב 2020?

עופר : מקווים שהשלב הראשון יסתיים ב-2020. לאחר שנתנסה בשלב הראשון יתבצע השלב השני.

סוזי : האם התכנית תקבל תמיכות ממשלתיות?

עופר : אנחנו לא בונים על תמיכות ממשלתיות.

רוני : המועצה השתתפה בקול קורא של משרד החקלאות. טרם קיבלנו תשובה.

יער שוהם – ניתאי זכריה

נשרפו כ-80 דונם מהיער הוותיק. שטח קטן יחסית, אך ביחס לגודלו של יער שוהם הפגיעה קשה. פעילות מהירה ורבת כוחות של שירותי הכבאות מנעה את התפשטות השריפה. בתורת ניהול היער של קק"ל ישנו תהליך סדור לשיקום יער שרוף: התחדשות טבעית של היער ללא מעורבות יד אדם בשנים הראשונות שלאחר השריפה, מלבד - סילוק מפגעים והקטנת סיכון לסחף הקרקע, סילוק החומר השרוף, הדברת צמחיה פולשת ושתלנות, הקטנת הצפיפות של העצים המחטניים שייצמחו במקום באופן טבעי. נטיעות חדשות בשטח השרוף ייעשו במקרה שההתחדשות הטבעית לא תספק או שיהיה צורך בהחלפת מיני עצים.

קק"ל מכניסה בכל שנה ליער עדר פרות על מנת שיאכלו את הצמחייה הנמוכה ובכך ימנעו שריפות קוצים ביער.

בשנה האחרונה המטיילים / רוכבי האופניים והאופנועים פתחו את שערי התיחום כדי לעבור אך לא סגרו אחריהם כך שעדר הפחות ברח מהשטח המגודר - מבקש לפנות לתושבים בהסבר בנושא.

רוני : היער נשרף חלקי, מה הערכת המצב היום.

ניתאי : לחכות לחורף

- סוזי : מציעה ליידע את התושבים שהכניסה לשטחי היער השרופים מסוכנת.
- ניתאי : מקובל. קק"ל תתלה שלטים ליד שבילי הגישה.
- ניתאי : לפרסם לתושבים, איסור כניסה לאזור השרוף.
קק"ל תתלה שתיים/שלושה שלטים בכניסות
- רון : קק"ל תוחמת עם גדרות תיל שטחים למרעה, סכנה לרוכבי אופניים ולמטיילים
- ניתאי : קק"ל עובדת עפ"י תורת בטיחות לשטחים פתוחים.
- בן : אחרי ביקור ביער ע"י מטיילים בפרט אחרי חגים ויום העצמאות, היער נותר מטונף.
- עופר : קק"ל מנקה בשוטף והמועצה מפנה את האשפה.
- רחל : מה עם אכיפה ע"י נאמני ניקיון
- ניתאי : בפניה למשרד להגנת הסביבה בנושא זה , לא מתפקידו של נאמן הניקיון
- רוני : לפני חודש הגיעו אנשי מקצוע של רשות העתיקות על מנת לתחזק את הפסיפס שהתחיל להתפרק. הדבר נעשה במימון המועצה והקק"ל. נאמני היער סייעו בעבודות. הפסיפס יתוחזק מספר פעמים בשנה ע"י רשות העתיקות. נאמני היער ערכו בהתנדבות פעולות נוספות כגון ניקוי הגת.

ל"ג בעומר אפשר גם אחרת – חנה'ה מאירי

ל"ג בעומר הוא חג חדש יחסית, שאינו מצוין בתורה, במשנה או בגמרא.

תופעות לוואי של החג:

איסוף הקרשים כולל תופעות של גניבת קרשים מקבלנים. כריתת עצים חיים לטובת המדורה. שימוש בעצים מעובדים ומצופים לכה ופלסטיק שבעת שריפתם משחררים גזים רעילים. בסיום הפעילות ליד המדורה נזרקים אליה הכלים החד-פעמיים. לקיחת עגלות מרכולים לצורך האיסוף.

זיהום אוויר - עד פי 18 מהממוצע ביום רגיל. עלייה ניכרת בריכוזי החלקיקים הנשימים באוויר, עליה בשכיחות הפנייה לחדרי מיון עקב בעיות בדרכי הנשימה. פגיעה בסביבה כתוצאה מהגדלת הפחמן הדן-חמצני הגורם להתחממות כדור הארץ. בשל חוסר מקומות מותרים למדורות "החג" נמשך שבוע במקום יום אחד.

נזקי החג

בל"ג בעומר ישנה עלייה בזיהום האוויר בכל רחבי הארץ בשיעור הגדול פי 2-4 מהממוצע השנתי. עשן המדורה מכיל רעלים, שרובם ידועים כחומרים מסרטנים ורעילים. מקרים רבים של כוויות. מדווחים מקרי אלימות ושתיית יתר של אלכוהול. עליה במספר השריפות. פגיעה בנוף הסביבתי. ייגולי השריפה השחורים.

הנפגעים העיקריים

חולי אסטמה, מחלות ריאה ומחלות כרוניות בדרכי הנשימה.
 נשים בהריון, קשישים, תינוקות וילדים קטנים. חולים במחלות לב, כלי דם וסוכרתיים.
 הסביבה שנותרת עם סימני פיח ושריפה לימים רבים.

נתונים מל"ג בעומר 2019

למרות ההיענות הכללית להפחתה בכמות המדורות, הזיהום היה פי 11 מהממוצע לעומת שנה שעברה (פי 7 מהממוצע) בה נאסר כלל על הדלקת מדורות.
 נרשמו מקרי כוויות, צריכת אלכוהול ואלומות, קוצר נשימה והתקפי לב.

מה נעשה בשוהם עד היום

קיבלנו את ברכתו של הרב סתיו לשינוי אופי ציון החג.
 מזה כעשור מובילה המועצה קמפיין של "רק קרש אחד למדורה" - מדורה קטנה וקצרה.
 בשנה הראשונה הייתה סיירת מרשמו שחילקה ציפור למדורות קטנות רבות משתתפים.
 המועצה מציעה לאשכולות גנים וכיתות (מעל 2 יחד) מענק כספי לפעילות חלופית למדורה.
 בשנה שעברה נפתחו המזרקות והוצבו מתקני משחק מתנפחים בכרמים.
 על האדם לקחת אחריות על הסביבה בה הוא חי ולשמור על משאבי הטבע למען הדורות הבאים!
 הגיע הזמן לחשב מסלול מחדש !!!

כיצד ניתן לחגוג אחרת?

לצמצם את אירועי ל"ג בעומר לערב אחד בלבד.
 במקביל לארגן ערב מרכזי הכולל:
 הדלקת מדורת נורות גדולה באמצעות דיווש על אופניים מיצרי חשמל.
 מופע אורקולי המספר את הסיפור ההיסטורי והקמת שוהם. בשילוב אומני היישוב ובתי"ס.
 דוכני מזון ברוח החג: תפוז, סירי פויקע, סאג' / תאבון פיתות עם שוקולד, מרשמו, תירס ועוד.
 תחרות קליעה למטרה בחץ וקשת. להטוטי אש / מופע אור, מתנפחי מים.
 חידון ידיעת הארץ ומורשת קרב ושאלת ראש המועצה למגיעים לגמר בערב ההוקרה.
 יום ספורט יישובי כמחווה לכושר הקרבי של חיילי צה"ל, קירות טיפוס, מסלולי ניגיה.
 מסע משואות לבני הנוער.

בן : אי אפשר לאסור מנהג המדורות בל"ג בעומר, לצמצם – כן.
 בשנה שעברה היה חמסין, יצאה הוראה על איסור הבערת מדורות, לחלופין היו פעילויות כמו הפעלת המזרקה ומנפחים ועוד..

רונן : נמליץ בוועדה אלטרנטיבות במקביל למדורות

רחל : דוגמא לעיריית חולון היה, טיול עששיות עם מדורות חלופיות של אש קרה וטיולים מודרכים.
 עיריית כפר סבא הוכרזה ב- 2019 עיר ללא מדורות.

אמנון : מציע מדורה בתוך חצי חבית.

אבי : יחידת הגייפים סיירו במדורות, התפעלנו שהגענו לרמה לעשות מדורות בשטח אחד בלבד. לשנים הבאות להגדיר שטח אחד למדורות.

חנהלה : לצאת בהכרזה שוהם חוגגת את ל"ג בעומר ב"ירוק"

תכנון תכנית אב לחסכון במים בשטחים הירוקים/הציבוריים

מהות הפרויקט

הכנת תכנית אב לחיסכון במים הגינון הציבורי.

- תכנון מחדש של תשתית, טופ, שמירה על מי נגר, איגום, בניית משמרת מים.
- תכנון חדש של מערכות השקיה וצנרת ישנות.
- תכנון מחדש של סוגי צמחיה והחלפה של אזורים שונים לצמחיה מותאמת וחסכונית במים/שינויים בהרכב הגן ובהרכב הצמחייה.
- יצירת מיקרו אקלים נוח לאדם ולצמח תכנון של מערך העצים בשהם במסגרת "הטל צל" שתילה מסיבית של עצים נותני צל להורדת צריכת השקיה לצמחים והורדת מעלות חום במרחב הציבורי.
- תכנון אדריכלי מחדש של אזורים ירוקים וציבוריים תוך הגדרת ייעוד והורדת שטחי מדשאות, צמחיה והפיכתם לאזורי פעילות או צמחיה ללא השקיה ושמירה על חללים פתוחים ומזמינים.
- תכנון ויצירת חיפוי קרקע למניעת אידוי באזורים מסוימים.
- תכנון והגדרת אזורים כאזורים "אקולוגיים" שבהם עיצוב לא פורמלי אשר אינם חייבים להיות במיטבם בכל עונות השנה.
- תכנון מחדש של השקיה ודישון של מדשאות להעמקת שורשי הדשא כדי לצרוך מים זמניים יותר למדשאות.

שינוי גובה הקנסות:

יועלו הקנסות להוצאת גזם שלא ביום הפינוי, פסולת ברבים, שוטטות כלבים, צואת כלבים ועוד... עבר אישור ההנהלה והמליאה.

סוזי : יש פיקוח?

עופר : הפקחים מסיירים בכל הישוב ובפרט באכיפה על שוטטות וצואת כלבים במיוחד בגינות הציבוריות, שמהווה מפגע תברואאי/בריאותי לילדנו.

שאלה : הגדרות בכל גינות הכלבים נמוכות מאד מלבד גינת הכלבים בגן החבל שהיא מוגבהת הכלבים קופצים מעל הגדרות, יש צורך לגביה את כל הגדרות בכל גינות הכלבים.

עופר : ייבדק

שׁוהם 2019 שנת השוויון והנגישות

רוני : ב- 5/11/19 נקבע סיור לגינת כלבים בגבעתיים עם מנכ"ל איגוד השירותים הווטרינריים ד"ר משה רפלוביץ, כדי לראות רעיונות חדשים ולשפר.

רוני : האם אפשר לרתום את הווטרינרים בשוהם בנושא הסברה צואת כלבים, חלוקת פליירים לבעלי הכלבים.

אמנון : שהפליירים יהיו עם לוגו המועצה

רוני : מודה לחברי הוועדה על השתתפותם.

הוועדה ממליצה :

1. תוקם וועדת משנה בימים אלה לצורך בניית תכנים ורעיונות לקידוד שנת איכות הסביבה והקיימות. לקיים פגישה במהלך חודש נובמבר עם ראש המועצה למסקנות ורעיונות ועדת המשנה.
2. תוכנתי פיתוח אימפריאל - תוגש לפני נציג וועדת איכות הסביבה לעיון והערות.
3. ל"ג בעומר – המועצה תמצא חלופות לפעילות החג ובכך תקטין הזיהום ופגיעה בתושבים במטרה להקטין את הגודל וכמות המדורות. אלו שמדליקים לסמל את החג, ידליקו מדורות סמליות במינימום נזק סביבתי.
4. עקב תלונות רבות של תושבים על שרות פינוי הגזם והגרואטאות וניקיון הישוב, המועצה תעשה כדי לשפר את השרות ותשפר את ניקיון הישוב.
5. צאת כלבים – חלוקת פליירים לבעלי כלבים ע"י וטרינריים מקומיים ופרסום בכל אמצעי התקשורת (אתר מועצה, פייסבוק, דברור ישיר ומקומונים)
6. פרסום - איסור כניסה לאזור שרוף, יער שוהם

נושאים לטיפול:	
חברי הוועדה - רעיונות וסולגן	2020 שנת איכה"ס/קיימות
עיון בתכנית + הסבר להוסיף את המטווח לוועדת שימור	תכנית אימפריאל – מטווח פנייה להנדסה
פרסום לתושבים איסור כניסה לאזור שרוף אלטרנטיבות במקביל למדורות	יער שוהם – שריפה ל"ג בעומר
בדיקה	גינות כלבים – הגבהת גדרות
חלוקת פליירים עם לוגו מועצה לבעלי הכלבים ע"י וטרינריים מקומיים + פרסום בכל אמצעי התקשורת (אתר המועצה, פייסבוק, דור ישיר, מקומונים)	צואת כלבים

תפוצה : משתתפים
איתן פטיגרו – ראש המועצה
יוסי בן חיים – מנכ"ל המועצה
אתר המועצה